

Vergeeten vertalers

Op dit blog zou de indruk kunnen worden gewekt dat boekvertalers zich vooral bezighouden met Hogere Literatuur. Dat zou dan een heel verkeerde indruk zijn. De meeste boekvertalers werken in het middensegment (thrillers, fantasy, chicklit, zielige verhalen over vrouwenleed in verre streken, et cetera) of in de Pulp. Over non-fictie heb ik het hier niet, hoewel veel boekvertalers juist dát veelvuldig onder handen krijgen. In dit stukje wil ik het over vertalen van Pulp hebben, en wel in het bijzonder over de bekende damesromannetjes die men in elke stationsboekhandel in grote aantallen aantreft.

Het is een heel eigen genre, waarbij de vertaler anders te werk moet gaan dan bij Hogere Literatuur. Waar bij Hogere Literatuur elk woord, hoe onbenullig of misplaatst ook, moet worden verantwoord, is dat bij Pulp niet het geval. Nee, hier geen soms stroeve, moeilijk te lezen woordenbrij en ellenlange zinnen. Zo moeten bijvoorbeeld de in het Engels niet lastig te lezen rijen deelwoorden in het Nederlands worden vervangen door tritsen bijzinnen, en moet de oorspronkelijke zin in zijn geheel worden behouden, van Hoofdletter tot de uiteindelijke punt. Bij de Pulp mag, nee, móét de vertaler de bijl en het kapmes hanteren. De zinnen worden in hapklare brokjes gesneden. En dan is er nog iets wat de vertaler van Pulp moet doen, wat echter strikt verboden is bij Hogere Literatuur: het boek moet worden ingekort.

Dit inkorten gebeurt omdat elke aflevering in de serie een zelfde omvang moet hebben. Het meestal Amerikaanse origineel is vaak veel langer, en in een enkel geval ook korter. Aan de vertaler dus de taak zelf te bepalen wat er allemaal kan worden uitgesneden. (In het geval dat de originele tekst te kort is, moet de vertaler juist breedspakig zijn.) Is dit nog wel vertalen, vraagt de lezer zich misschien af. Jawel, maar je zou het ook verbabbelen kunnen noemen. Want er zijn nog meer eisen die aan de Pulpvertaler worden gesteld, en dat is een lekker leesbaar verhaal te maken van een vaak stroef en warrig origineel. Niet steeds de zin met 'hij' of 'zij' beginnen, maar afwisselen door de zinnen om te gooien. Goed kijken of het verhaal wel klopt, of iemand die al staat, niet ineens opstaat uit zijn of haar stoel. Goed opletten of de held niet eerst blauwe ogen heeft en later plotsklaps groene. Na de vertaling te hebben uitgetikt, moet de vertaler goed controleren of er niet te veel is weggesneden, of de verhaallijn nog wel klopt.

Je zou kunnen zeggen dat dit meer werk is. Je zou ook kunnen zeggen dat de pulpvertaler een beetje door de tekst huppelt. Het is een genre waarvoor je aanleg moet hebben, dat is zeker.

Helaas krijgen pulpvertalers ongeveer de helft betaald van wat Literair Vertalers krijgen. Voor hen ook geen leuke werkbeurzen, royalty's of andere aangename vergoedingen. En net zoals bij vertalers van boeken in het middensegment, nooit een serieuze recensie in een serieuze krant. Een Literair Werk dat misschien in een oplage van vijfhonderd verschijnt, verdient zeker een halve pagina in een kwaliteitskrant. En dat terwijl de oplagen in het middensegment en in de Pulp vele malen hoger liggen. Daar moeten de pulpvertalers (en die van het middensegment) zich dan maar

Boekvertalers

Over het vak, de vertaler, de wereld en het boek

<http://www.boekvertalers.nl>

mee troosten: ze worden tenminste gelezen!